

Sygn. akt III A Ua 1186/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Kunecka
Sędziowie:	SSA Jacek Witkowski (spr.) SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku P. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 19 czerwca 2012 r. sygn. akt IX U 523/12

zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że prawo do emerytury przyznaje wnioskodawcy P. K. od dnia 1 czerwca 2011 r.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2012 r., sygn. akt IXU 523/12, Sąd Okręgowy we Wrocławiu zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Oddział we W. z dnia 3 sierpnia 2011 r. i przyznał P. K. prawo do emerytury poczynając od 24 marca 2011 r.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

P. K. (ur. (...)) w dniu 15.06.2011 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

Niesporne jest, że jego udowodniony staż pracy wynosi łącznie 30 lat 10 miesięcy i 6 dni. Niekwestionowany jest także jego udowodniony staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący łącznie 4 lata 6 miesięcy i 15 dni.

Przedmiotem sporu jest okres zatrudnienia powoda w PGR w R. od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r. oraz nieobjęty odwołaniem, ale rozpatrywany przez ZUS dalszy okres: 25.04.1990 r. 30.09. 1992 r.

Wnioskodawca zatrudnił się w PGR w R. w dniu 17.04.1978 r. jako kierowca, dysponował wówczas prawem jazdy wykluczającym prowadzenie samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t.

Z dniem 20.10.1980 r. - za porozumieniem stron -przeniósł się do bazy PGR.

W dniu 19.12.1980 r. uzyskał prawo jazdy upoważniające go do prowadzenia samochodów o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 t. Przeszedł też badania lekarskie pozwalające mu pracować w charakterze kierowcy i został do takich obowiązków przeszkolony.

W świadectwie pracy z dnia 26.04.1990 r. zaświadczone wnioskodawcy, że w okresie: 20.10.1980 r. - 24.04.1990 r. zajmował stanowisko kierowcy w Zakładzie (...), za co otrzymywał wynagrodzenie określone wg stawki godzinowej oraz dodatki za OC i za czynności spedycyjne.

W dniu 25.04.1990 r. wnioskodawca zawarł na czas nieokreślony umowę o pracę w charakterze kierowcy z Zakładem (...) w R.. Oprócz umówionego wynagrodzenia otrzymywał dodatek za OC, za czynności spedycyjne i premię motywacyjną do 40%.

W świadectwie pracy z dnia 30.06.1992 r. zaświadczone wnioskodawcy, że w okresie: 25.04.1990 r. - 30.06.1992 r. był kierowcą w Zakładzie (...) w R., za co otrzymywał wynagrodzenie określone wg stawki godzinowej oraz dodatki za OC i za czynności spedycyjne, a także premię motywacyjną do 40%.

W dniu 20.09.1994 r. Kierownik tego Zakładu zaświadczył wnioskodawcy, że w okresie: 17.04.1978 r. - 30.06.1992 r. pracował on jako kierowca samochodu ciężarowego.

Zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawcy nie dokumentują żadnych dodatków za jego pracę w warunkach szczególnych - wymieniają dodatki za mleko, działkę i dodatek mieszkaniowy.

W dniu 2.07.2001 r. z Agencji Własności Rolnej, czyli od przechowawcy akt zlikwidowanego PGR, wnioskodawca uzyskał świadectwo, że w okresie: 20.10.1980 r. - 24.04.1990 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego wymienione w wykazie A dział VIII poz. 2 pkt 1 Zarządzenia Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki. Pismem z dnia 14.04.2011 r. (...) /W. poinformowała wnioskodawcę, iż jego akta osobowe zawierają tylko dowód wykonywania przez niego obowiązków kierowcy, pracodawca - nawet wspominając o kierowaniu samochodami ciężarowymi - nie podał ciężaru całkowitego samochodów kierowanych przez wnioskodawcę.

Stanowisko kierowcy nie jest kwalifikowane do prac w warunkach szczególnych, dlatego zaświadczenia o pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wystawić mu nie może.

Świadkowie zeznali, że wnioskodawca kierował ciężkimi samochodami o wadze ok. 10 ton, takimi, jak S., I i K.. Za kierowanie cysterną świadek S. Ł. miał dodatek za pracę w warunkach szczególnych. Świadek J. S. pracował z wnioskodawcą w tym samym zakładzie tylko 2 lata, a poza tym okresem nie interesował się, czym się wnioskodawca zajmował.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy, opierając swoje rozstrzygnięcie na przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał, iż odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w sprawie było, że wnioskodawca posiada ponad dwudziestopięcioletni okres składkowy i nieskładkowy oraz ukończył wiek 60 lat. Spornym pozostawało natomiast, czy wnioskodawca legitymuje się wymaganym stażem co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Sąd I instancji stwierdził, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie można wnioskodawcy uznać spornego okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r. oraz od 25.04. 1990 r. do 30.09.1992 r. w Zakładzie (...) w R. za okres pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zaznaczył, że nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca w wyżej wymienionych okresach był zatrudniony na stanowisku kierowcy, jednakże oba świadectwa pracy wnioskodawcy w PGR w R. określają jego stanowisko jako: kierowca. Żaden dokument z akt osobowych wnioskodawcy nie wskazuje, by wykonywał on pracę w warunkach szczególnych, aby kiedykolwiek kierował samochodami, których ciężar przekraczał 3,5 t, albo iżby otrzymywał jakikolwiek dodatek z racji prowadzenia ciężkich pojazdów.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji oddalił odwołanie wnioskodawcy, jako nie zasługujące na uwzględnienie.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca wywodząc apelację i zaskarżając wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

-.

- art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w związku § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że ubezpieczony nie spełnia warunków uprawniających do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury po osiągnięciu wieku 60 lat;

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania ocenę materiału dowodowego, brak jego wszechstronnego rozważenia oraz wybiórcze potraktowanie materiału dowodowego polegające na przyjęciu, że nie występują przesłanki niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- art. 5 k.p.c. w zw. z art. 212 zd. 2 k.p.c. poprzez mylne pouczenie ubezpieczonego występującego w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika o ilości świadków, o których przesłuchanie może wnioskować;
- art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez nie dopuszczenie przez Sąd I instancji z urzędu dowodu z zeznań pozostałych świadków wnioskowanych pierwotnie w przez ubezpieczonego w odwołaniu.

Wobec tak przedstawionych zarzutów skarżący wniósł o:

1)

- 1) o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez orzeczenie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury w związku z wypracowaniem co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego; ewentualnie
- 2) o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, Wydział IX Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie skarżący wniósł o:

1)

1)

1) przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków:

K. N., D. S., na okoliczność ustalenia rodzaju pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w latach 1980-1990, typu samochodów, którymi jeździł ubezpieczony i ustalenia, czy pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;

2)

2)

2) zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej, tj. 360,- zł.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 23 lutego 2012 r., sygn. akt III A Ua 1704/11, uchylił zaskarżony wyrok z dnia 19 października 2011 r. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jest niepełne, albowiem Sąd nie zbadał, w sposób szczegółowy, charakteru pracy wnioskodawcy, jak również przy ocenie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań słuchanych w sprawie świadków, nie uwzględnił specyfiki pracy kierowcy PGR, jak również nie odniósł się do ich twierdzeń, że wnioskodawca był kierowcą samochodów ciężarowych typu k., i.czy s..

Powszechnie wiadomo, że tego typu samochody, są samochodami ciężarowymi o masie przekraczającej 3,5 tony. Poza tym, jak wyżej wspomniano, wnioskodawca pracował w PGR, gdzie transport, co do zasady dotyczy przewozu pasz, zboża, inwentarza, itp. towarów, czego Sąd Okręgowy ostatecznie nie ustalił.

Z oceny materiału dowodowego, dokonanej przez Sąd de facto nie wynika, z jakich przyczyn uznał on, iż sporne okresy pracy, nie mogą zostać uwzględnione za pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Ograniczył się on jedynie do stwierdzenia, że w żadnym dokumencie nie wskazano, że wnioskodawca był kierowcą samochodu ciężarowego, jak również nie wskazano, że pracował w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ustalenia Sądu Okręgowego nie do końca były trafne. Z uwagi na fakt, że w aktach emerytalno-rentowych znajduje się zaświadczenie wystawione przez Agencję Własności Rolnej z dnia 2.07.2001 r., w którym potwierdza ona fakt, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd wprawdzie zapoznał się z treścią tego zaświadczenia, ale nie dał mu wiary, podnosząc po raz kolejny, że Agencja nie wskazała jakiego typu samochodami wnioskodawca kierował. Jest to stwierdzenie ogólne, które nie odnosi się ani do zeznań świadków, ani do zeznań samego wnioskodawcy, jak również nie odnosi się do specyfiki pracy wnioskodawcy. Sąd Apelacyjny zauważył, że wnioskodawca w dniu 19 grudnia 1980 r. uzyskał prawo jazdy uprawniające go do kierowania samochodami ciężarowymi. Nie sposób zatem przyjąć, bez dokonania szczegółowych ustaleń, że wnioskodawca nie wykorzystał tego uprawnienia przy wykonywaniu pracy kierowcy na co dzień.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, kwestia ta wymagała precyzyjnego zbadania podobnie, jak i fakt, że w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, Sąd nie wypowiedział się w ogóle, odnośnie pracy wnioskodawcy w (...) S.A we W., gdzie wnioskodawca pracował w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w okresie od 26.04.1994 r. do dnia 31.01.2000 r.

Ponadto w aktach emerytalno-rentowych znajdowało się świadectwo pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 12.04.2000 r., które w żaden sposób nie zostało uwzględnione przez Sąd Okręgowy.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny stwierdził, że koniecznym jest ponowne, szczegółowe zbadanie sprawy poprzez dokładne zbadanie akt emerytalno-rentowych wnioskodawcy, ocenę wskazanych powyżej okresów pracy wnioskodawcy, uwzględnienie specyfiki i charakteru pracy kierowcy w podmiocie, jakim był PGR w R. i rozważenie przez Sąd wszelkich wniosków wynikających z tak ustalonego stanu faktycznego sprawy.

Dopiero po przeprowadzeniu pełnego postępowania dowodowego w sprawie Sąd Okręgowy, przy uwzględnieniu dyspozycji przepisów art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w zw. § 2, 3 i 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.), wyda rozstrzygnięcie w sprawie.

Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy uwzględnił wskazówki Sadu Apelacyjnego i przeanalizował dowody zebrane w sprawie oraz przesłuchał świadków zawnioskowanych przez wnioskodawcę: T. P., R. P. i J. J.. Na okoliczność pracy wnioskodawcy, jako kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony w okresie od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r. w Zakładzie (...) – R. oraz w okresie od 25.04.1990 r. do 30.09.1992 r. w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w R.. Sąd ustalił, że wnioskodawca na dzień 1.01.1999 r. udowodnił łącznie okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 30 lat 10 miesięcy i 16 dni.

Organ rentowy uwzględnił okresy pracy w (...) S.A. od 26.04.1994 r. do 31.12.1998 r. jako pracę świadczoną w szczególnych warunkach. W dniu 19.12.1980 r. wnioskodawca uzyskał prawo jazdy kategorii C, uprawniające do kierowania pojazdami samochodowymi o dopuszczalnym ciężarze 3,5 tony. Od 28 czerwca 1982 r. uzyskał kategorie C, E.

Od 20.10.1980 r. 24.04.1990 r. wnioskodawca pracował w Zakładzie (...), który wchodził w skład Gospodarstwa Rolnego w R.. Wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym 3,5 tony. Kierował samochodem marki S. 244 o ładowności ponad 5 ton i przyczepą o ładowności 3 tony. Wnioskodawca woził węgiel, zboża, materiały budowlane. Wszystkie samochody w gospodarstwie rolnym były o masie ponad 3,5 tony. Jednocześnie Sąd uznał zeznania słuchanych w sprawie świadków za wiarygodne, albowiem świadkowie ci pracowali razem z wnioskodawcą, a poza tym pozostają w spójności z pozostałym materiałem zebrany w sprawie.

Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że wnioskodawca w okresie od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r., pracując w Zakładzie (...) w R. oraz w okresie od 25.04.1990 r. do 30.06.1992 r. w Zakładzie (...) w R. wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Opisane w wykazie A dziale VIII pkt 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Wobec tak poczynionych ustaleń Sąd orzekł, że wnioskodawca spełnia warunki określone art. 184 ustawy emerytalno-rentowej do przyznania mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych poczynając od dnia 24 marca 2011 r.

Z wyrokiem nie zgodził się organ rentowy zaskarżając wyrok w części dotyczącej daty początkowej przyznania świadczenia, zarzucając Sądowi:

1) naruszenie prawa materialnego - art. 129 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury poczynając od 24.03.2011 r. (tj. od następnego dnia po osiągnięciu wieku emerytalnego 60 lat), gdy tymczasem z zebranego materiału dowodowego wynika, że Pan P. K. z wnioskiem o emeryturę wystąpił ponownie w dniu **15.06.2011 r.**

Wobec tak przedstawionych zarzutów strona pozwana wniosła o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w części przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od 01.06.2011 r. i o oddalenie odwołania w dalszej części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna.

Zgodnie z brzmieniem art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Z powyższego wynika, iż ogólną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury/renty (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Reguła powyższa wyklucza możliwość wstecznego wypłacania świadczeń, tj. za okres po nabyciu prawa, a przed złożeniem wniosku.

Odnosząc się do okoliczności sprawy należy wskazać, że wnioskodawca, który w dniu 23.03.2011 r. ukończył 60 lat, dopiero w dniu 15 czerwca 2011 r. złożył ponowny wniosek o emeryturę.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy przeprowadził wszechstronne postępowanie dowodowe, które dało podstawy do ustalenia, iż wnioskodawca spełnia przesłanki do nabycia prawa do emerytury w warunkach szczególnych, jednocześnie jednak Sąd I instancji nieprawidłowo wskazał, jako datę początkową przyznania spornego świadczenia, dzień ukończenia przez wnioskodawcę 60 lat.

Mając bowiem na uwadze powyższe ustalenia i rozważania należy zgodzić się ze stroną apelującą, iż w niniejszej sprawie prawo do emerytury winno być przyznane od dnia 1 czerwca 2011 r., a zatem dopiero od początku miesiąca, w którym P. K. złożył wniosek o przyznanie świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł, jak w sentencji.